

Punkt i Loven, hvor der allerede paa dette Trin af Sagens Behandling kunde være Grund til at lægge den høitærede Indenrigsminister paa Hjerte at møde Thinget her uden Fordom; thi jeg tror, at det er et Punkt, hvor Lovforslaget ikke stift vil kunne gennemføres i dette Thing. Men, som sagt, det gjælder her ligesom med Hensyn til de andre Bemærkninger, jeg har at gjøre, at jeg kun udtaler mit foreløbige Standpunkt. — Endelig for det Tredie kommer jeg til Spørgsmaalet om Bredeiernes Forpligtelses delvise Overførelse paa Andre, som have Nytte og Interesse af de paagjældende Anlag. Jeg er ikke ganske enig med den første ærede Taler (H. Steffenjen), naar han skarpt fremstillede Bredeiernes Forhold til Vandløbene, særlig til Vandet, som en Eiendomsret. Jeg tror ikke, at Begrebet Eiendomsret her er anvendelig. Retten til det Vand, der løber forbi eller over ens Grund, er en anden Ret end Eiendomsretten. Den har hverken den ubelukkende Karakter, som Eiendomsretten har, eller den fuldstændige Karakter, som er eiendommelig for Eiendomsretten. Jeg tror derfor, at der kan foregaa Omvendinger paa dette Omraade uanset Grundlovens § 82, uden at de komme i Strid med Grundlovens Ord; men paa den anden Side er jeg enig med det ærede Medlem, og det tror jeg Alle ville være, i — ja jeg tror egentlig ikke, at der er nogen Lovl. paa dette Punkt — at Bredeierens Stilling til Vandet har været en ubelukkende Benyttelsesret af Vandet, en Benyttelsesret, som, hvis jeg skulde nævne en Analogi, jeg snarere vilde sige er analog med den Ret, som en Grundeier har til det Vildt, der løber over hans Jord, Retten til at tage det. (Ingerslev: Det halter!) Ja, enhver Lignelse halter jo; denne Ret er ikke i alle Maader at stille lige ved Siden deraf. Altsaa, jeg tror ganske vist ikke, at det er Grundlovens § 82, der paa dette Punkt vil vække Anstød; men sikkert er det, at Loven her vil foretage en meget væsentlig, en meget gennemgribende Forandring. Om denne nu er tilstrækkelig forsvarelig, tør jeg ikke afgjøre, men jeg vil kun sige, at det, som Loven sætter istedetfor Bredeierens Pligt, som jeg her nærmest taler om, nemlig, at Enhver, som har Nytte og Interesse af den paagjældende Sag, skal være forpligtet til at deltage i Byrden, ikke er Retsprincip hos os. Det er en ny Ting. Jeg veed meget vel, at det er en Regel, der gjælder for de større Vandløb, men ser jeg bort fra det Omraade, siger jeg, at det er ikke et almindeligt Retsprincip, og kan ikke opstilles som et almindeligt Retsprincip, at Enhver, der har Nytte og Interesse af, at en anden Mand ved sine Ting foretager Noget, som han har Nytte af, skulde kunne tilpligtes at tage Del i Omkostningerne herved. Jeg siger, at det er ikke noget Retsprincip, som man i Almindelighed kan opstille paa andre Omraader. Jeg tror, at, hvis man vil gjøre det, vil man komme til Konsekvenser, som ville faae Haarene til at rejse

sig paa mange Medlemmers Hoveder. Jeg tror, det vil have saa vidtgaaende Konsekvenser med Hensyn til hele vor private Ret, at de vanstelig ville kunne overstaaes. Altsaa, dermed kan man ikke forsvare det; man kan ikke forsvare det ved at sige: Dette er i og for sig det, som Ret og Retfærdighed kræver; det kan man ikke. Hvis det var Standpunktet, ser jeg heller ikke, hvorledes man kunde gjøre Holdt paa noget enkelt Punkt, og det har man dog gjort overfor enkelte private Vandløb og overfor den Rest af de nuværende private Vandløb, der blive tilbage som private Vandløb efter Loven; overfor dem gjør man ikke den Fordring gjældende, at Enhver, der har Nytte og Interesse af Vandløbet, skal deltage i Byrden. Men hvis det var et almindeligt Retsprincip, ser jeg ikke, hvorledes man kan drage en saadan Grændse. Altsaa, Spørgsmaalet her paa dette Punkt bliver jo ganske vist ikke et saadant, om hvilket det paa Forhaand kan siges, at det efter Retfærdighedens Fordringer bør afgjøres paa den ene eller anden Maade; jeg tror, at her bliver et Hensyn at tage til, hvad der i og for sig paa dette Omraade kan siges at være hensigtsmæssigt, nyttigt og rimeligt. Loven her gaar jo endog saa saavidt, at den ikke blot opstiller dette Princip for dem, som paa en eller anden Maade kunne siges at danne et Slags Interessentskab, men den siger, at mellem alle dem, der have Interesse i dette Vandløb, er der et Slags Interessentskab, som kræver, at den Ene maa lempe sig efter den Anden og deltage med i Byrderne til det Heles Vel. Men det er i alt Fald et Princip, som ikke kan gjøres gjældende overfor Andre end dem, der virkelig ere med i denne Vandløbsag. Lovforslaget gaar imidlertid saavidt, at det tager helt udenforstaaende Personer med ind i denne Fordeling af Byrden. Naar f. Ex. en privat Mand eier en Bro, der gaar over et Vandløb, og vedkommende Vandløbs Interessenter ere interesserede i at faae en ny, større og bedre Bro, have de ikke blot Ret til at bygge en Bro der og hindre denne Mand i for en Tid at benytte den Passage, han har Ret til, men naar de have faaet den nye Bro bygget for Vandløbets Skyld, kunne de forlange, at Eieren skal betale, hvad den nye Bro er mere værd end den gamle. Jeg tror, at det er at gaa udover alle hidtil kjendte Grændser for Behandlingen af den private Eiendomsret. Det fjerde Punkt, jeg nævnte, var Spørgsmaalet om Vicitation, og i saa Henseende sympatiserer jeg i og for sig med Lovforslaget. Jeg tror, at Vicitation er, som et almindeligt Princip, at foretrække for Arbejde in natura. Dette er altsaa meget indgribende Forandringer i den bestaaende Tilstand, som her er foreslaaet, og man kunde da spørge: Hænge disse Ting saaledes sammen, at man ikke kan tage nogle af dem og lade de andre ligge. Er det en saadan Sammenhæng, at det Ene staar og falder med det Andet? Jeg tror ikke, at det er